

Құқықтың қайнар көздері

Дәріскер:

Заң ғылымдарының кандидаты, доцент
Турсынкулова Динара Ахановна

Құқықтың қайнар көздері—бұл құқық нормаларының бекітілу және көрініс табуының мемлекет шығарған немесе ол таныған ресми-құжаттық нысандары, оларға заңды, жалпыға міндетті мағына беру.

Құқықтың қайнар көздеріне ресми сипат тән, оларды мемлекет таниды; бұлар ондағы нормаларды мемлекеттің қолдаудын қамтамасыз етеді. Құқықтың қайнар көздеріне ресми сипат екі жолмен беріледі:

1) құқықшығарсашылық жолы арқылы; бұл жағдайда нормативтік құжаттарды құзіретті мемлекеттік органдар қабылдайды, яғни, тікелей мемлекет шығарады.

2) санкциялау жолы арқылы; бұл жағдайда мемлекеттік органдар белгілі бір түрде әлеуметтік нормаларды (әдет-ғұрып, корпоративтік нормалар) қолдап, оларға заңды күш береді.

НОРМАТИВТІК-ҚҰҚЫҚТЫҚ АКТІЛЕРДІҢ ТҮРЛЕРІ

НОРМАТИВТІК ҚҰҚЫҚТЫҚ АКТІЛЕРДІҢ ӘРЕКЕТ КҮШІ

Мерзімі бойынша

Күшіне ену уақыты:

Актіде көрсетілген мерзімнен

Акт жарияланғаннан кейін

Тездетіп (дереу)

Күшінің жойылу уақыты:

Әрекет күшінің аяқталу мерзімі

Әрекет күшінің тоқталуы

Тікелей жойылуы

Жағдайдың өзгерулері

Кеңістіктегі күші бойынша

Құрлықтағы

Су айдынындағы

Жер, су қойнауларындағы

Әуе кеңістігіндегі

СУБЪЕКТИЛЕРІ БОЙЫНША

Саяси-құқықтық жағдайына қарай

- мемлекет азаматтары
- шетелдіктер
- азаматтығы жоқтар

Жынысына қарай

- ерлер
- әйелдер

Жасына қарай

- кәмелетке толғандар
- кәмелетке толмағандар

Кәсіби тиістілігіне қарай

- әскери қызметкерлер
- арнайы қызметкерлер

Құқықтық реттеудің сатылары

1-сатысы. Қоғамдық қатынастарды құқықтық реттеу

2-сатысы. Құқықтық нормалардың қолданылуы

3-сатысы. Тұлғалардың құқықтары мен міндеттерінің жүзеге асырылуы

Құқықтық реттеудің механизмі

Құқықтық нормалар

Нормативтік актілер

Заңи фактілер

Құқықтық қатынастар

Құқықты қолдану актісі

Құқықтар мен міндеттерді жүзеге асыру

Құқықтық реттеудің әдістері

Авторитарлық
(субординациялық бағынулар)

Автономдық координация
(үйлестік) теңқұқылық

Құқықтық реттеудің түрі

Жалпы түрде болуы
мүмкін (мыналардан
басқасының бәріне
рұқсат етілген)

Рұқсат етілген
(мыналардан
басқасының бәріне
тыйым салынған)

Құқықтық реттеудің тәсілдері

тыйым салу

рұқсат беру

міндет жүктеу

ұсыну
(кеңес беру)